

AVANTATGES I INCONVENIENTS DE LES TIC EN L'ÀMBIT ESCOLAR

Cira Roig Galdón,
(CEP Formentera)

Ester Marfa Parrona Pons,
(CEIP S'Olivar, Moscarí)

En aquest article parlarem de com les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC) repercuteixen en la capacitat comunicativa de l'entorn escolar, de la necessitat dels centres de tenir una comunicació periòdica, oberta i interactiva amb mestres, alumnat i famílies; amb una anàlisi d'avantatges i inconvenients que, per suposat, també es contempen. Finalment, exposarem breument el nostre parer com a mestres.

LA COMUNICACIÓ A L'ESCOLA

En el segle XXI l'aparició de les TIC ha suposat un canvi en la societat, i aquest ha estat tan gran que l'ha convertida en la societat de la informació.

L'escola no està aïllada d'aquesta, i per tant, no pot quedar al marge de l'expansió provocada per les TIC. Aques-

tes han passat de ser una novetat a convertir-se en una eina de treball molt valuosa per a la comunitat educativa (mestres, alumnat i famílies).

Cada dia van sorgint noves aplicacions i webs, com per exemple WhatsApp, Pinterest, Kahoot, Symbaloo, ClassDojo, Facebook, etc. Totes aquestes eines tecnològiques sembla que ens obrin noves vies de transmissió i, per tant, ens faciliten el fet de comunicar-nos amb persones que coneixem i d'altres que no, que tal vegada estan a les nostres antípodes. Tot i així, aquest ventall de possibilitats que se'ns obre al davant també duu implícites una sèrie de dificultats o perjudicis.

OBSTACLES

Alguns dels inconvenients que nosaltres hem detectat a les escoles en relació a la comunicació i les TIC és que aquestes són:

- **IMPERSONALS.** Es perd el cara a cara i la comunicació es torna més freda i menys humana, ja que no s'està en contacte amb l'altre o les altres persones. Un exemple que reflecteix aquest cas és l'ús que es fa de les pàgines de Facebook de les escoles en les quals, tot i els filtres establerts, algunes vegades es permeten aportacions poc constructives, cosa que d'haver-les de dir personalment, tal vegada serien més suaus, inexistent i/o diferents.
- **UN MAR INFINIT D'INFORMACIÓ.** Hem de destriar aquella que és adequada o adient segons les nostres necessitats, de la que no ho és. Aquesta tasca és per si mateixa complexa, però encara més dins l'àmbit educatiu, on els alumnes cerquen constantment informació. Un clic equival a un ventall de pàgines que contenen la paraula objecte de recerca però que no tenen perquè estar relacionades amb ella. Aquí és on resideix la nostra feina com a mestres, hem d'aconseguir que l'alumnat s'iniciï en l'alfabetització digital i siguin competents. Hem de transmetre'ls que la xarxa és còmode, extremadament ràpida i molt útil, però que a la vegada no tota la informació que hi troben és veraç ni que tampoc els apareixerà al primer clic la síntesi d'aquella qüestió just com ells la necessiten. Per aquesta raó és realment important saber fer una selecció de les dades per a que no tenguim lloc un aprenentatge superficial i/o erroni. Aquest procés de recerca, on es comparen fonts diverses i múltiples informacions fins arribar a la bona, activa el clic de les nostres neurones per deixondir l'esperit crític i la reflexió personal.
- **INSTANTÀNIES.** Característica que malauradament està afectant no només a la comunitat educativa, sinó a la societat en general. Ho volem tot JA! Se'ns ha oblidat el que vol dir esperar i tenir paciència; tot té un ritme i l'hem de respectar. Per una banda, un exemple clar d'aquesta situació és quan un infant veu que la mestra està explicant o parlant amb un company seu i, tot i així, repeteix insistentment el seu nom per a que l'escolti i li faci cas a ell. Per un altra banda, un exemple també seria la supressió i/o les abreviatures quan xategen a través de WhatsApp, entre d'altres. No es perd temps en redactar un escrit ortogràficament correcte ni amb estructura, sinó que escriuen tot un seguit de lletres i de idees sense cohesió que posteriorment reproduïen en la feina d'aula.
- **POC INCLUSIVES.** No totes les famílies es poden permetre el luxe de tenir accés a les TIC i/o a la xarxa. Són un recurs molt útil però a la vegada poc econòmic i en aquest cas es fan més evidents les diferències socials, l'esquerda social, econòmica i digital que, malauradament, ja existeix en la societat.
- **OMNIPRESENTS.** Les trobam per tot arreu i en qualsevol moment. Aquest fet no ajuda a que el nostre alumnat assumeixi la responsabilitat que li pertoca pel que fa al seu aprenentatge. És a dir: si no apuntes les feines a l'agenda, no passa res. Amb un simple missatge pots obtenir la resposta. Però això no acaba aquí. Amb la intenció de fer que els fills compleixin amb les tasques encomanades, els familiars s'encarreguen de preguntar quines són aquestes feines a fer; fet que no ajuda gens al desenvolupament de l'autonomia ni al sentit de responsabilitat que han d'anar adquirint. Si sempre els hi traiem les castanyes del foc no permetem que ells puguin desenvolupar estratègies per enfrontar futures situacions problemàtiques.
- **ADDICTIVES.** El fet de poder accedir fàcilment a tot tipus d'informació, jocs, ... i d'usar a la vegada diferents dispositius, fa que perdem el temps de vista. L'entorn és tan atractiu visualment que hem de recórrer a la nostra consciència i responsabilitat per gestionar-ho. Pel que fa als

adults, suposam, que sabem gestionar-nos, però en el cas dels infants som els adults els responsables. Els entorns virtuals poden esdevenir contraproductius i perillosos desembocant en una addicció, en un cas d'assetjament virtual, etc. A més a més, aquest tipus de tecnologies afavoreixen el sedentarisme i limiten l'activitat física necessària, sobretot, quan parlem d'infants.

BENEFICIS

Alguns dels avantatges que nosaltres hem detectat a les escoles és que són:

- **IL-LIMITADES.** Donen accés a tot tipus de contingut d'una manera senzilla i molt intuïtiva. Per exemple, quan cerquem la paraula relaxació obtenim moltíssimes pàgines on es desenvolupa aquest contingut. A la vegada cadascuna d'aquestes possibilitats ens deriva a altres temes, enllaçant així esllaons d'una cadena sense fi. I com no, anomenar també les múltiples aplicacions que van sorgint dia a dia, com a bolets, i amb unes especificitats inimaginables.
- **MOTIVADORES.** Per als alumnes l'únic fet de canviar el llapis i el paper per una tableta o un ordinador ja els suposa un atractiu especial. Cal dir que a més de la motivació extra que crea en els alumnes, també la crea sobre els docents, atès que ens per-

met adaptar les activitats al ritme de cadascun dels infants i al seu nivell curricular amb més facilitat.

- **PART DE LA SOCIETAT.** L'escola (alumnes, mestres i famílies) és conscient de l'existència de les TIC. El més gratificant de tot, és saber que estan a l'abast de tothom en qualsevol moment i que a la vegada tenim l'autonomia de triar lliurement si les usam o no, i per a què. Hi ha centres que es comuniquen amb la resta de la comunitat educativa via Facebook, bloc, web, etc; però n'hi ha d'altres que aposten pels plafons informatius. Dues vies de comunicació ben diferenciades però igual de vàlides. Cada centre educatiu decideix quin paper li vol donar a les TIC en consonància amb la línia pedagògica que ha escollit.
- **ENRIQUIDORES.** Gràcies a elles podem investigar sobre aficions, interessos, dubtes, curiositats... formant-nos d'una manera informal i essent així els protagonistes del nostre propi aprenentatge. Tota aquesta situació dona peu a un procés de reflexió i gestió de la documentació que es consumeix, donant lloc a un gran exercici de responsabilitat. En el cas dels alumnes, comencen contrastant la veracitat o falsedat de la informació que van trobant. Llavors és quan se'ls engega la maquinària que els desperta l'es-

perit crític, el qual anirà definint la seva personalitat.

LES NOSTRES REFLEXIONS

Després de llegir aquest article és evident que vivim en un món tecnològic, el qual té els seus pros i els seus contres. Queda clar que en la nostra societat, i en particular en l'àmbit educatiu, les TIC han tingut, tenen i seguiran tenint una gran transcendència.

Ens agradi o no, la comunicació virtual guanya posicions a la comunicació per contacte visual, és un fet. Està a les nostres mans escollir com gestionam aquest nou repte. Tot dependrà de la nostra visió o postura i repercutirà, com no pot ser d'altra manera, en els alumnes.

Segons la normativa vigent, un objectiu de l'etapa de l'educació primària és iniciar-se en la utilització, per a l'aprenentatge, de les tecnologies de la informació i la comunicació i desenvolupar un esperit crític davant els missatges que reben i elaboren per incorporar-se en la societat que vivim, cada dia més tecnificada. Valorar la necessitat de fer un ús segur i responsable de les tecnologies digitals, tenint cura de gestionar la pròpia identitat digital i respectant la dels altres (Decret 32/2014 de 8 de juliol).

Com a cloenda, volem remarcar que hi ha tants punts de vista com a persones i per tant no hi ha posicionaments correctes o incorrectes, ni en aquest debat ni en cap altre. Per tant, cada escola fomentarà i/o utilitzarà les TIC segons la línia educativa que s'hagin marcat. No obstant això, segons el nostre parer, tot pot ser bo però amb mesura; imperant una formació que permeti l'alfabetització digital, la competència digital i l'educació integral.

BIBLIOGRAFIA

Fernández Fernández, I. (2018). *Las TICs en el ámbito educativo*. Recuperat de <https://educrea.cl/las-tics-en-el-ambito-educativo/>

Decret 32/2014, de 18 de juliol, pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears, BOIB 097 (2014). ■

